

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8Co/36/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7614215185
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hrabovecká
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7614215185.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marianny Hraboveckej a členiek senátu JUDr. Diany Solčányovej a JUDr. Ludviky Bodnárovej v právnej veci navrhovateľa I. G. nar. XX.XX.XXXX bývajúceho v G. T. D. na M. XXX/XX t.č. v H. na H. 9 proti odporcovi C. G. nar. XX.XX.XXXX bývajúceho v Y. na K. D. XXXX/XX v konaní o určenie výživného o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 15.12.2014 č.k. 5C 66/2014-33 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 15.1.2015 č.k. 5C 66/2014-42 takto

rozhodol:

Mení rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výroku o výživnom tak, že odporca je povinný prispievať na výživu navrhovateľa 100 Eur mesačne od 2.9.2014 do budúca vždy do 15-teho dňa v mesiaci dopredu navrhovateľovi.

Zrušuje rozsudok vo výroku o dlžnom výživnom a trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozsudkom z 15.12.2014 č.k. 5C 66/2014-33 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 15.1.2015 č.k. 5C 66/2014-42 zaviazal odporcu prispievať na výživu navrhovateľa 50 Eur mesačne od 2.9.2014 vždy do 15-teho dňa v mesiaci dopredu navrhovateľovi. Dlžné výživné 150 Eur od 2.9.2014 do 30.11.2014 povolil odporcovi splácať spolu s bežným výživným po 20 Eur mesačne až do úplného splatenia. Návrh navrhovateľa v predlžujúcej časti zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Navrhovateľ podal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s dopĺňacím rozsudkom s návrhom, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a vyhovel jeho návrhu na určenie výživného 100 Eur mesačne od 2.9.2014 a zaviazal odporcu zaplatiť všetky trovy konania. Zdôraznil, že je študentom denného štúdia na strednej škole a má právo žiadať výživné od rodiča (odporcu). Konštatoval, že v návrhu pôvodne žiadal určiť výživné 250 Eur mesačne, ktorý na prvom pojednávaní zmenil na 100 Eur mesačne s prihliadnutím na finančnú situáciu odporcu, ale konajúci súd jeho návrhu napriek tomu nevyhovel. Poukázal na výpoveď odporcu, z ktorého jasne vyplýva, že sa stretáva so svojim starším synom (brat navrhovateľa), ktorý ho finančne podporuje a rovnako z výpovede odporcu mnohokrát odznelo, že ho podporuje finančne aj vlastná sestra. Navrhol, aby odvolací súd vykonal výsluch týchto osôb, a to W. G. nar. X.X.XXXX, R. G. a tiež jeho matku V. G. nar. XX.X.XXXX, ktoré osoby by vedeli napomôcť správne rozhodnutiu.

Odporca vo vyjadrení poukázal na to, že je stále vedený na úrade práce, poberá dávku v hmotnej núdzi 62 Eur a intenzívne si hľadá prácu. Momentálne je odkázaný na pomoc svojej rodiny pri riešení otázok jeho živobytia a plnenia si finančných povinností, preto nesúhlasí s akýmkoľvek navýšením

výživného ani s kontaktovaním jeho blízkej rodiny. Svoju vyživovaciu povinnosť si bude podľa dohody z 29.1.2015 plniť, ako si uplatňovať aj právo na kontakt so synom a informácie o jeho štúdiu a rozvoji. Žiadal rovnocenné určenie povinnosti prispievania výživného pre navrhovateľa aj zo strany matky V. Žiadal, aby súd uvedené skutočnosti o jeho finančnej situácii zoberal do úvahy pri rozhodovaní o výživnom pre navrhovateľa.

Rozhodol tak na základe zistenia, že rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 16.1.2012 č.k. 16P 266/2011 - 44 bolo zvýšené výživné od odporcu pre navrhovateľa z 1.000,-Sk (33,19 Eur) na 100 Eur mesačne od 16.9.2011 do budúca. V čase tejto úpravy výživného odporca bol nezamestnaný a pri rozhodovaní o výživnom konajúci súd vychádzal zo zistenia, že odporca sa vlastným zavinením pripravil o výhodné zamestnanie bez dôležitého dôvodu a zohľadnil, že má vyživovaciu povinnosť voči maloletému synovi S. (päťročný). Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 14.2.2012. Na Okresnom súde Spišská Nová Ves sa viedlo konanie iniciované navrhovateľom na zrušenie vyživovacej povinnosti odporcu pod sp. zn. 8C 344/2014 a rozsudkom zo 17.2.2014 bola zrušená vyživovacia povinnosť odporcu voči navrhovateľovi od 17.2.2014 na základe toho, že navrhovateľ predčasne ukončil štúdium na G.j škole v G. T. D. a následne štúdium prerušil a zaevidoval sa na úrade práce. Od 2.9.2015 navštevuje tretí ročník štvorročného súdia na G. odbornej škole v C. a vykonával prestupové skúšky v súlade so študijným plánom školy a na odporúčanie psychológa, keďže ťažšie zvláda učivo pre potvrdenú diagnózu dyslexia a dysgrafia, má individuálny študijný plán. V tejto súvislosti špeciálny pedagóg Súkromného centra špeciálno-pedagogického poradenstva v R. doporučil v škole, aby navrhovateľa oslobodil od vyučovania druhého cudzieho jazyka z dôvodu, že ide o žiaka so špeciálno-výchovnými potrebami. Navrhovateľ býval so starou matkou, keďže v domácnosti matky neboli podmienky pre bývanie a prechodne sa zdržiava v Bratislave od 9.10.2014, kde v agentúre pracuje na dohodu v brigádnickej činnosti s hrubým príjmom 270 Eur. Matka si dobrovoľne plnila vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi, ktorý však 2.9.2014 podal návrh na určenie výživného aj od matky. Odporca býva v dvojizbovom byte, ktorý nie je v jeho vlastníctve a mesačne platí náklady bývania 130 Eur. Odporca je tri roky bez pracovného pomeru a posledná evidencia na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Kežmarku trvá od 8.2.2014 a ako fyzickej osobe v hmotnej núdzi má priznanú pomoc v hmotnej núdzi 61,60 Eur od 1.5.2014. Príležitostne pracuje vo firme „Z. ako údržbár a pravidelne navštevuje úrad práce za účelom zistenia pracovných možností. Je vyučený stolár, ale vzhľadom na svoj vek (50 rokov) sa nevie zamestnať, keďže za prednosť sa dáva mladším. Naďalej má vyživovaciu povinnosť voči maloletému synovi S., na výživu ktorého prispieva 35 Eur mesačne (rozsudok Okresného súdu Kežmarok z 27.11.2009 č.k. 6P 46/2009 - 34). Zistený skutkový stav posúdil a rozhodol podľa § 62 ods. 1, 2, § 75 ods. 1, 2, § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine. O vyživovacej povinnosti odporcu voči navrhovateľovi rozhodol na základe nepochybného zistenia, že navrhovateľ študuje a nie je schopný sám sa živiť, ale na druhej strane má v škole dohodnutý individuálny študijný plán, ktorý mu vytvára priestor popri štúdiu získať príjem brigádnicou činnosťou. Na strane odporcu vychádzal zo zistenia, že je nezamestnaný, poberajúci dávku v hmotnej núdzi, okrem ktorej má príjem iba na základe dohody o pracovnej činnosti a vzhľadom na jeho možnosti zamestnať sa sú málo reálne a navyše v regióne, kde býva, je vysoká miera nezamestnanosti. Argumenty navrhovateľa, že odporcovi za danej situácie môže pomôcť jeho sestra pracujúca v Taliansku, ktorá túto pomoc aj ponúkla, súd odmietol s tým, že odporcovi nemožno prikázať takúto ponuku od svojej sestry prijať. Pri rozhodovaní rovnako zohľadnil, že odporca má vyživovaciu povinnosť naďalej k maloletému S.. Vychádzajúc z týchto úvah zaviazal odporcu prispievať na výživu navrhovateľa 50 Eur mesačne od 2.9.2014 a dlžné výživné 150 Eur za obdobie od 2.9.2014 do 30.11.2014 povolil odporcovi splácať v mesačných splátkach 20 Eur spolu s bežným výživným prihliadnúc na jeho súčasnú majetkovú situáciu. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. a žiadnemu z účastníkov náhradu trov nepriznal s odôvodnením, že navrhovateľ mal len čiastočný úspech.

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, trvajúca do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa ods. 2 tohto zákonného ustanovenia obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa ods. 5 tohto zákonného ustanovenia výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného súd prihliada na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Odvolačný súd preskúmaním všetkých relevantných skutočností týkajúcich sa predmetu konania dospel k záveru, že súd prvého stupňa vykonal všetky dôkazy významné pre rozhodnutie, v súlade s § 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy, starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci, použil správne ustanovenie Zákona o rodine, ktoré však nesprávne aplikoval na zistený skutkový stav a dospel tak k nesprávnym právnym záverom, preto podľa § 220 O.s.p. zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a zaviazal odporcu prispievať na výživu navrhovateľa 100 Eur mesačne od podania návrhu, t.j. 2.9.2014. Odvolačný súd dôsledne vychádzajúc z ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ktorý zaradil majetkové pomery povinného medzi všeobecné podmienky určenia rozsahu vyživovacej povinnosti a rozšíril východiská na zisťovanie tzv. potenciality príjmov, ktorý má prednosť pred princípom fakticity aj v prípade, ak povinný berie na seba neprimerané majetkové riziká, ktoré zahŕňajú aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, resp. priamo vyvoláva stratu a súčasne možnosť poskytovania výživného, dospel k záveru, že už v čase predchádzajúcej úpravy výživného (rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 16.1.2012 č.k. 16P 266/2011-44) bol posudzovaný príjem odporcu z hľadiska potenciality príjmu na základe toho, že pracovný pomer uzavretý na dobu neurčitú v spoločnosti Y., s.r.o. skončil dohodou bez uvedenia dôležitého dôvodu k 30.11.2010 a napriek tomu, že spoločnosť mu na jar 2011 opätovne ponúkla prácu, túto odmietol s tým, že sa mu vyskytla možnosť výhodnejšieho zamestnania a nakoľko odporca je naďalej bez pracovného pomeru, nota bene nedošlo k žiadnej zmene pomerov, preto posudzovanie jeho súčasných majetkových a príjmových pomerov je plne odôvodnené z hľadiska princípu potenciality príjmu. Žiadny účinný zákon Slovenskej republiky nezakotvuje povinnosť pracovať a nezakotvuje ani právo, resp. povinnosť pracovať v odbore, v ktorom je osoba vyučená. Zákon o rodine však zakotvuje výslovne povinnosť rodiča živiť svoje dieťa (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine), takže nemôže obstať argumentácia, podľa ktorej rodič nepracuje, pretože sa nevie umiestniť na trhu práce vo svojom odbore, alebo na pozícii adekvátnej svojim predstávam, a preto nie je schopný plniť svoju vyživovaciu povinnosť buď vôbec alebo v primeranej miere. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti nie je vôbec smerodajné, koľko si rodič prácou (inou zárobkovou činnosťou) zarobí, alebo či vôbec pracuje. Oveľa väčšiu výpovednú hodnotu má zistenie jeho potencialnej životnej úrovne, ktorá je limitovaná okrem majetkových pomerov aj jeho finančnými nárokmi na zabezpečenie uspokojenia jeho potrieb. Jedným z faktorov, ktoré pri určovaní miery životnej úrovne môže súd vziať do úvahy, je aj zistenie a vyčíslenie mesačných nákladov povinného rodiča. Častokrát totiž ochota rodiča plniť určitú výšku výživného pre svoje dieťa nedosahuje ani jeho mesačné náklady na mobilný telefón. Potencionalný príjem nie je to, čo povinný skutočne zarobí, ale to, čo je objektívne možné. Aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a tiež situáciu na trhu práce. Odvolačný súd vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa a uvedených úvah, je toho presvedčenia, že odporca vzhľadom na svoj vek (50 rokov) a doterajšie pracovné skúsenosti v oblasti pomerne lukratívnej činnosti (stolár), bol a je schopný zabezpečiť si finančné prostriedky na uspokojovanie vlastných potrieb aspoň v minimálnom rozsahu, preto možno od neho spravodlivo žiadať, aby rovnaký štandard umožnil navrhovateľovi formou výživného. Odvolačný súd poukazuje na ust. § 62 ods. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v primeranej miere na potreby svojho dieťaťa. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojovanie svojich vlastných potrieb. Odvolačný súd dôsledne vychádzajúc z ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého je potrebné prihliadať na potencialne možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného rodiča v prípade, ak mu v ich využití nebránia objektívne okolnosti, za ktoré však nemožno bez ďalšieho považovať nezamestnanosť odporcu s ohľadom na jeho vek a pracovné skúsenosti, keď nepreukázal ani dôsledné hľadanie zamestnania. Odvolačný súd tiež poznamenáva, že pravidelné hlásenie sa na úrade práce nemožno považovať za aktívne hľadanie zamestnania, pretože rodič, ktorý má vyživovaciu povinnosť k dieťaťu, je povinný bez ohľadu na svoju ekonomickú situáciu a životné náklady poskytnúť

svojmu dieťaťu výživné. Odvolací súd tiež zdôrazňuje, že odporca, ktorý nemá v osobnej starostlivosti maloleté dieťa, môže sa bez obmedzenia uchádzať o zamestnanie aj vo vzdialenejších regiónoch Slovenska, kde sú reálne vykazované lepšie pracovné možnosti. Odvolací súd na základe týchto úvah pri rozhodovaní o výživnom vychádzal z príjmu odporcu, ktorý dosahoval v spoločnosti Y. s.r.o. (do výšky cca 500 Eur mesačne), ktorý príjem je dostatočný pre určenie výživného 100 Eur mesačne pre navrhovateľa berúc do úvahy rozsah jeho odôvodnených potrieb preukázaných v priebehu konania na súde prvého stupňa. Odvolací súd tiež konštatuje, že navrhovateľ sa pripravuje na budúce povolanie, preto je osobou odkázanou na výživu svojich rodičov a nemožno od neho žiadať, aby uspokojoval svoje odôvodnené potreby vlastnou prácou na úkor štúdia a pokiaľ aj má príjem z brigádnickej činnosti, táto skutočnosť nezbavuje rodičov od vyživovacej povinnosti k nemu aj preto, že takto získané prostriedky mu slúžia len na doplnenie, resp. pokrytie jeho ďalších potrieb, ktoré nie je možné uspokojiť z výživného. Vo vzťahu k odvolacej námietke navrhovateľa o podpore odporcu zo strany jeho blízkych osôb (sestra, syn) odvolací súd dodáva, že súd prvého stupňa správne vyhodnotil, že tieto osoby nemajú zákonnú vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi a je výlučne vecou odporcu, či takúto pomoc prijme za účelom preklenutia jeho súčasnej finančnej situácie, preto je táto odvolacia námietka navrhovateľa irelevantná vo vzťahu k určaniu vyživovacej povinnosti odporcu voči nemu. V predmetnom prípade možno z obsahu spisu nepochybné vyvodiť, že navrhovateľ je vo veku intenzívneho fyzického rastu a pripravuje sa na svoje budúce povolanie, v dôsledku čoho sú jeho odôvodnené potreby rozhodne vyššie, ako už stabilizované potreby jeho rodičov a výživné 100 Eur mesačne, ktoré predstavuje výživné na jeden deň 3,3 Eur zohľadňuje len základnú mieru jeho nevyhnutných potrieb súvisiacich s bývaním, stravou, ošatením nevyhnutných osobných potrieb, do ktorej sa už nezmeštia ani výdavky súvisiace s bývaním v Bratislave a už vôbec nie nadštandardné výdavky, preto sú bez právneho významu námietky odporcu čo do rozsahu odôvodnených potrieb navrhovateľa a tiež jeho domnienky, že dôvodom podania návrhu na určenie výživného je neplnenie vyživovacej povinnosti matky voči navrhovateľovi. Vychádzajúc z vyššie citovaných zákonných ustanovení a úvah odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a zaviazal odporcu prispievať na výživu navrhovateľa 100 Eur mesačne od podania návrhu, t.j. 2.9.2014 do budúca vždy do 15-teho dňa v mesiaci dopredu navrhovateľovi. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd zmenil výživné určené súdom prvého stupňa, zrušil rozsudok vo výroku o dlžnom výživnom a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie, aby súd prvého stupňa rozhodol o dlžnom výživnom, nakoľko by rozhodnutím odvolacieho súdu o dlžnom výživnom bola účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom. Po vrátení veci bude povinnosťou súdu prvého stupňa zistiť, koľko odporca za preskúmané obdobie na výživu navrhovateľovi zaplatil a rozhodnutie odôvodniť v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. tak, aby bolo logicky správne a spätne preskúmateľné. V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o trovách konania.

Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.